
DE
10 BESTE TIPS
VOOR
NATUURFOTOGRAFEN
Arno ten Hoeve
Bob Luijks
Daan Schoonhoven

Voorwoord

Wij, Arno ten Hoeve, Bob Luijks en Daan Schoonhoven, zijn al 10 jaar, 365 dagen per jaar en 24 uur per dag bezig met natuurfotografie. In deze periode vergaarden we veel kennis over ons mooie vak. In dit e-book delen we onze ervaringen en tips met je, ontkrachten we hardnekkige fabels en staan we stil bij de feiten. Veel leesplezier!

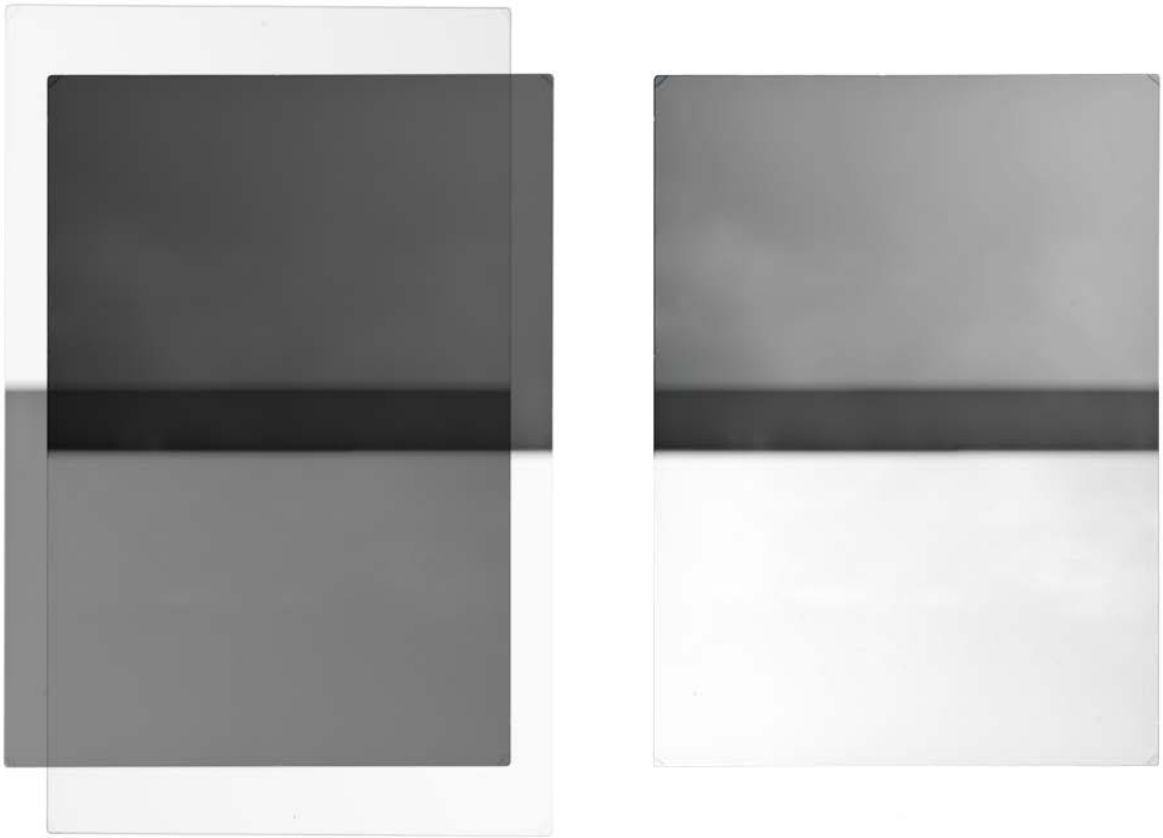

1 Natuurfotografie voor een prikkie

Natuurfotografie is een dure hobby. Goed glaswerk en de nieuwste camera's kosten immers een hoop geld. Toch hoeft niet alles altijd veel geld te kosten, met een nuchtere blik en een dosis creativiteit kom je een heel eind. Op de volgende pagina's zie je 4 voorbeelden.

Flitslicht gebundeld sturen d.m.v. zwarte rietjes.

Eigen reversefilter

Heb je zelf al verschillende grijsverloopfilters met een harde overgang in bezit, maar nog geen ‘reverse grad’ filter, dan kun je deze prima zelf maken. Combineer twee filters van verschillende sterktes (bijvoorbeeld 2 + 3 stops)met elkaar. Waar de grijze vlakken elkaar overlappen krijg je een sterkere filtering.

Kosten: € 0,00

Regenhoes

Je wilt je apparatuur natuurlijk optimaal beschermen tegen slechte weersomstandigheden zoals regen en stuivend zand. Een goede regenhoes maak je gemakkelijk zelf. Neem een (pedaalemmer)zak, knip daar een gat in dat ongeveer even groot is als je lensdiameter en zet het geheel met stevige postelastieken vast.

Kosten: € 0,01

Grijsfilter

Wie intensief wil fotograferen met lange sluitertijden doet er verstandig aan een degelijk grijsfilter te kopen. Wil je bekijken of het werken met lange sluitertijden wel iets voor je is, schaf dan eens een lasglas (din 8 of 9) aan. Niet bedoeld om mee te fotograferen, maar het houdt een hoop licht tegen.

Kosten: € 1,00-2,00

Ouder model

Nieuw is beter. Ja en nee. Wanneer je naar de specificaties kijkt zijn nieuwe camera's of objectieven uiteraard beter. Dat wil echter niet zeggen dat oudere modellen slecht zijn, integendeel. Heb je het nieuwste model echt nodig?

Kosten: divers

2 Eigen stekje verplicht

Tijd is altijd het schaarste goed van een natuurfotograaf. Een eigen plekje, je local patch, helpt enorm. Dit plekje bevindt zich op maximaal tien minuten van je woning, zodat je er lekker snel heen kunt. Groot hoeft het niet te zijn, heel bijzonder evenmin. Wie goed kijkt ontdekt onuitputtelijke mogelijkheden.

Snel bereikbaar

Omdat een local patch zich dicht bij je huis bevindt, kun je er snel heen. Ideaal wanneer je weinig tijd hebt. Nog even de zonsopkomst voor werktijd of dat momentje na het avond-eten meepakken behoren zo tot de mogelijkheden. Ook bij een plotselinge, spectaculaire weersverandering kun je terugvallen op je local patch.

Kennis

Dicht bij huis betekent dat je er niet alleen snel, maar ook vaak naar toe kunt gaan. Je leert het gebied tot in detail kennen, waardoor je exact weet waar je iets op een bepaald moment mag verwachten. Je hoeft dus niet lang te zoeken naar geschikte onderwerpen of het licht en kunt meteen aan de slag.

Verdieping

Vaak terug naar een bepaalde plek lijkt weinig inspirerend. Toch zul je je verbazen hoeveel nieuwe dingen je steeds ziet of welke invalshoeken je bedenkt. Je bouwt op deze manier aan een uiterst gevarieerde serie van je local patch of één van de specifieke bewoners. Je foto's gaan samen een verhaal vertellen.

3 Hoe de zon een sterretje wordt

Zonlicht kan veel sfeer geven in een foto. Meestal wil je de zon zelf niet in beeld hebben, aangezien dit in een grote witte vlek resulteert die eerder afleidt dan iets toevoegt. Toch kan de zon zelf wel degelijk ook veel aan een foto bijdragen.

Objectief en diafragma

In plaats van een witte vlek kan de zon soms ook als een sterretje in het beeld verschijnen. Hiervoor moet aan een aantal voorwaarden voldaan worden:

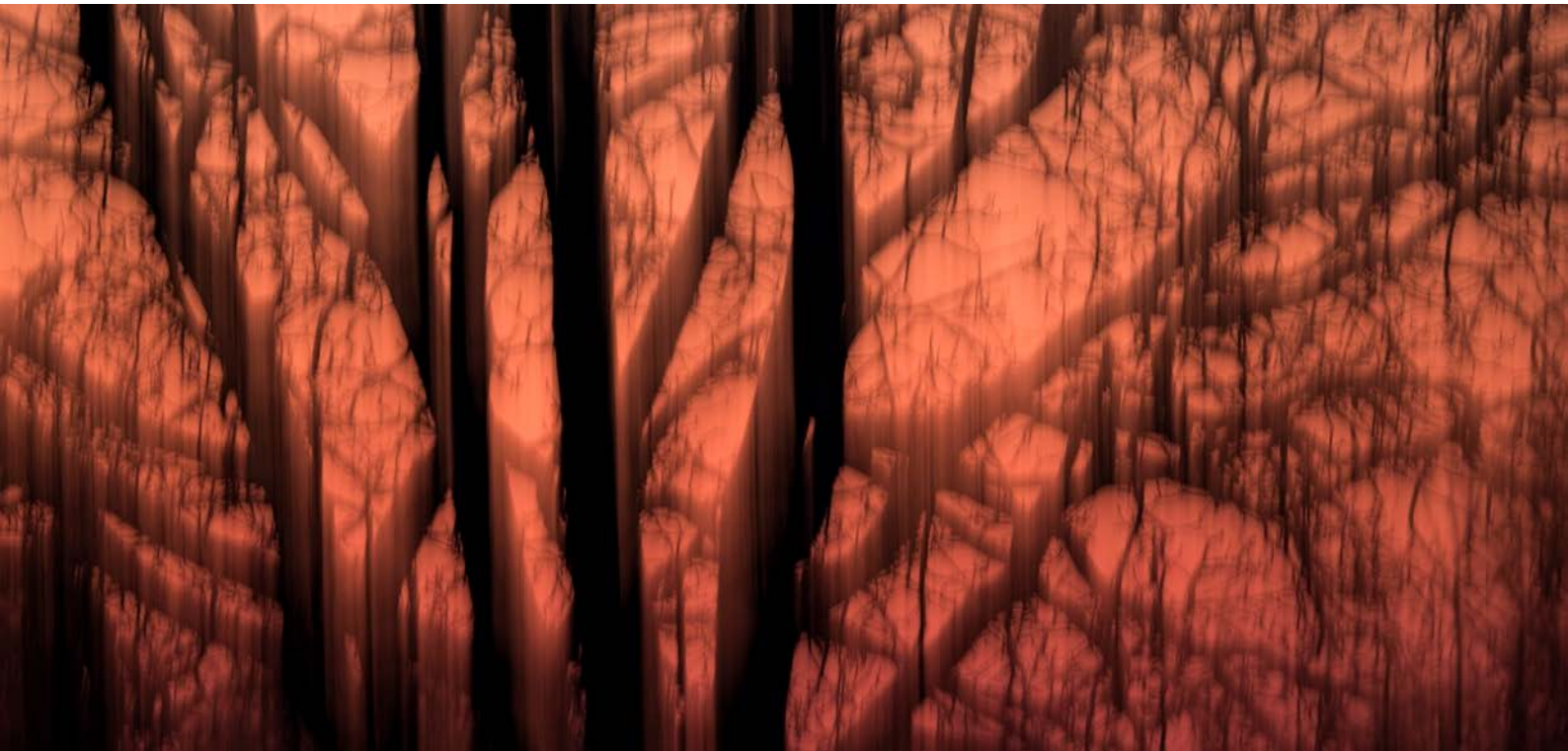
- Gebruik een hoge diafragmawaarde. Hoe kleiner de opening, hoe groter de kans op een sterretje en hoe groter het sterretje zelf. Gebruik daarom waarden tussen de f/16 en f/22.
- Verstop de zon een beetje achter bijvoorbeeld een boom om zo het felle licht wat af te zwakken. Je creëert zo tevens meer contrast, waardoor het sterretje beter opvalt.
- Het effect is sterk afhankelijk van het objectief en wordt onder andere veroorzaakt door het aantal lamellen. Niet ieder objectief resulteert dus in een even mooi sterretje.

Denk bij het fotograferen van de zon uiteraard om je eigen veiligheid. De zon is erg fel en kan gemakkelijk schade aan het oog veroorzaken. Gebruik eventueel Live View.

4

Gebruik beweging als derde dimensie

De fotocamera is uitgevonden als een soort mobiel kopieerapparaat. Het resultaat is een tweedimensionale weergave, waarbij bepaalde emoties en belevingen van het moment niet altijd goed tot hun recht komen. Het toelaten van beweging in een statische foto zorgt voor meer dynamiek en vergroot daarmee de belevingswaarde.

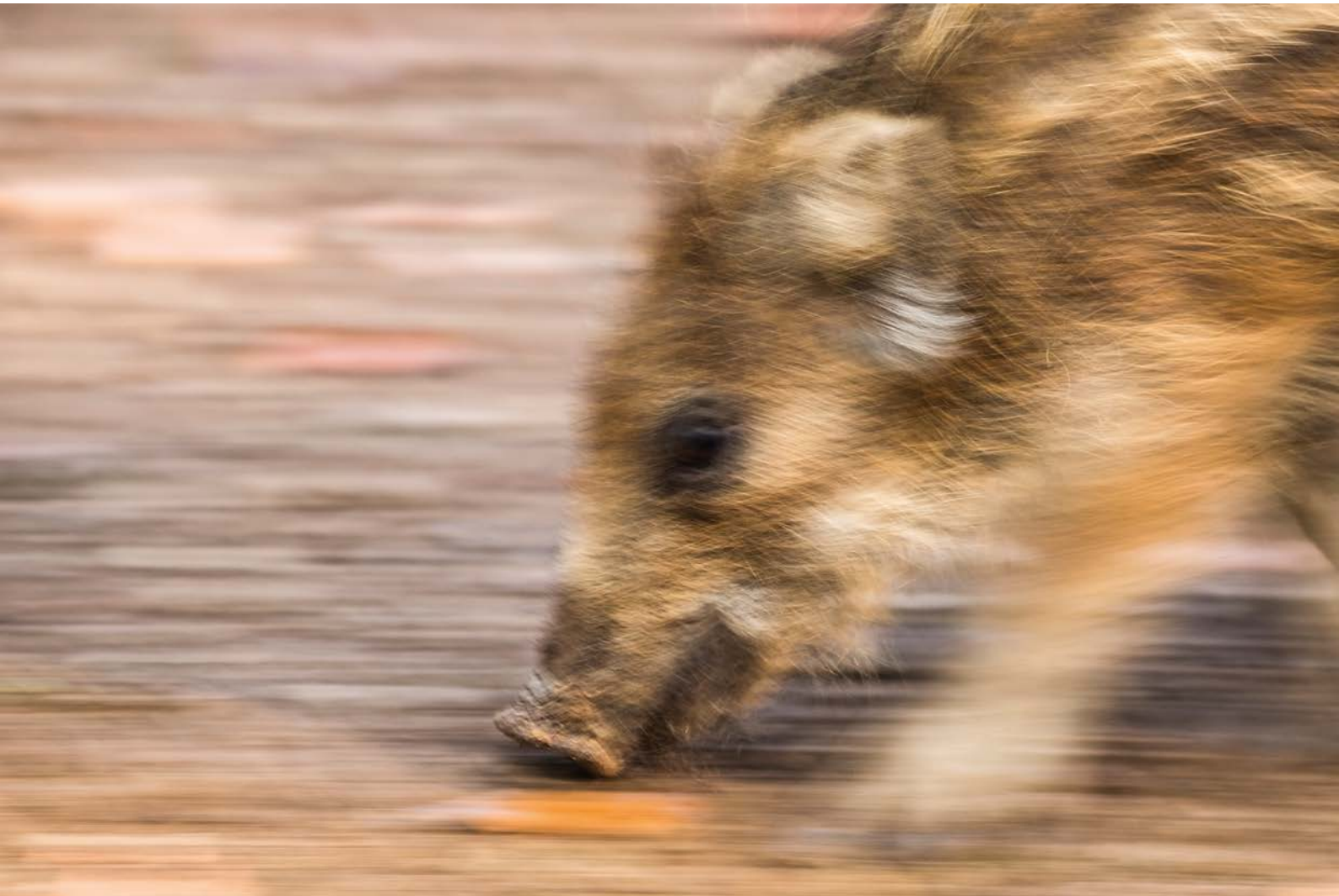

Beweeg zelf

Een statisch onderwerp krijgt veel dynamiek door er zelf beweging aan toe te voegen. Door de beweging vervagen de details en houd je meer de essentie van vormen en kleuren over. Beweeg zo parallel mogelijk aan de voornaamste richtingen in je beeld of experimenteer juist met geheel andere bewegingen.

Beweeg mee

Je onderwerp kan natuurlijk ook zelf bewegen. Denk daarbij niet alleen aan dieren, maar bijvoorbeeld ook aan golven in de zee. Probeer met je onderwerp mee te bewegen in combinatie met een semi-lange sluitertijd (1/8 tot 1/100s). De achtergrond vervaagt, terwijl het onderwerp zelf herkenbaar blijft.

Beweeg niet

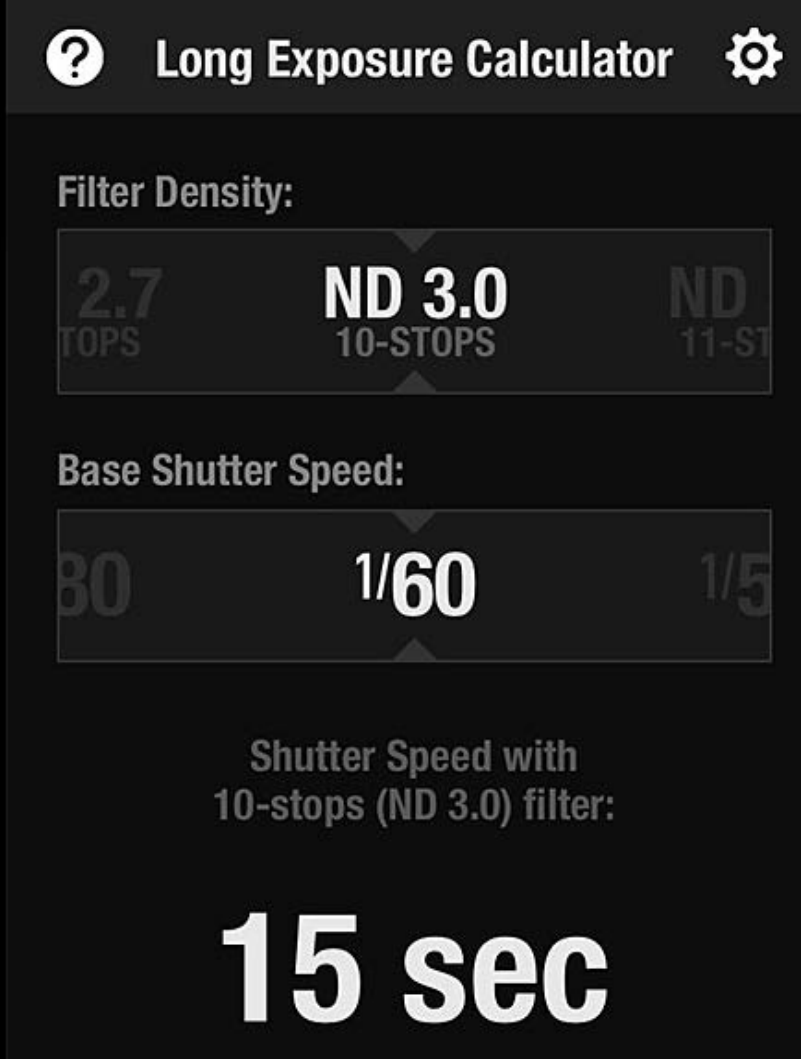
Je kunt je camera natuurlijk ook stil houden bij bewegende onderwerpen. Met een lange sluitertijd laat je dan de beweging van bijvoorbeeld water of in de wind wuivende vegetatie zelf zien. Het effect werkt vooral goed wanneer iets in de foto niet beweegt en zo een sterk contrast oplevert.

5 Onmisbare apps

Een smartphone heeft meer te bieden dan alleen maar bellen en gebeld worden. Tal van apps bieden je handige hulp in het veld. Hoewel er vele duizenden verschillende apps bestaan, tonen we hier onze drie topfavorieten.

ND en DoF calculator

Werk je graag met filters, maar is het omrekenen van de sluitertijd lastig, zoek dan eens op ND- of Exposure calculator. Met één van de vele gratis apps voer je de camera-instellingen en de filtersterkte in en krijg je automatisch de nieuwe sluitertijd.

Met een DoF-calculator bereken je de scherptediepte, zodat je exact het effect van het diafragma weet.

19

Weer XL (Android, iOS)

Er bestaan veel verschillende weerapps. Weer XL is één van de meest complete en gedetailleerde, met- voor natuurfotografen belangrijk- inzicht in de dauwpunttemperatuur. Dit is het punt waarop mist kan ontstaan. Uiteraard ontbreken algemene toepassingen zoals satellietbeelden en de neerslagradar niet.

PLANIT! (ANDROID, IOS)

Misschien wel de ultieme app voor fotografen. De app is vooral handig voor het exact bepalen van de positie van de zonsopkomst en-ondergang, maar ook voor de maan en de sterren. Voor ieder moment en iedere plek op aarde bepaal je de schemerperiode en getijden. Met deze app hoef je geen fotomoment meer te missen.

6 DIY STATIEVEN

Statieven heb je in alle soorten en maten. Koop een degelijk statief dat minimaal driemaal het gewicht van je zwaarste uitrusting kan dragen. Het is echter niet altijd nodig diep om in de buidel te tasten. Met een beetje creativiteit en onderdelen die je toch al in huis hebt, knutsel je een handige ondersteuning die ook nog eens gemakkelijk mee te nemen is.

Foto: Wim de Groot.

Koekenpan

Compact, maar toch stabiel op het strand: neem een oude koekenpan en leg daarop een rijstzak. Nog meer controle? Boor dan een gat in de pan en schroef er je statiefkop op. Het grote voordeel is dat je je camera op deze manier gemakkelijk (zonder op te hoeven tillen) langzaam richting je onderwerp schuift.

Stabiele eenpoot

Struinen met een 600mm inclusief statief en zwik lenzen: ZWAAAR. Ik heb een praktische oplossing gevonden voor dit gewicht en toch te beschikken over stabiliteit. Men neme:

- een Blackrapid RS-4 schouderband
- een 1-pootstatief
- een kirk lensplate
- en een ‘eenpootstatiefhouder’ die standaard bij een grote fototas geleverd wordt.

Aan de heupband van je rugtas kan een eenpootstatief-houder geplaatst worden. Of gewoon aan je broekriem. Daarin zet je het statief: en fotograferen maar! De Blackrapid zit met de ring aan de lensplate vast. De plate moest ik wel eerst andersom plaatsen, met de drie gaatjes naar achteren. Anders hangt de combinatie verkeerd en heel onstabiel aan je schouder. De lens is nog prima op een ander statief of kop te plaatsen.

7 Onbekende camerafuncties

De voornaamste functies van een camera, zoals diafragma en witbalans, zijn al snel bekend. Toch zitten er tal van knopjes op de camera en opties in de menu's die minder vaak gebruikt worden, terwijl ze toch veel voor je kunnen betekenen. We lichten er een viertal voor je uit.

AF-ON

Je kunt het scherpstellen en (het meten van het licht met) het werkelijk afdrukken van elkaar loskoppelen door het focussen weg te halen van de ontspanknop. Het scherpstellen doe je dan alleen nog met de AF-ON-knop. Het grote voordeel is dat de camera niet opnieuw gaat scherpstellen wanneer je de ontspanknop indrukt. Zolang je onderwerp zich niet verplaatst, ben je op deze manier vrij in het bepalen van je compositie. Ook heb je geen last van bijvoorbeeld storende takken waarop de camera steeds opnieuw probeert scherp te stellen. Je vergroot zo het aantal geslaagde foto's. Het is even wennen, maar daarna wil je nooit meer zonder!

Custom settings

Voor ieder onderwerp of bepaalde omstandigheden heb je jouw favoriete instellingen van bijvoorbeeld diafragma, ISO en witbalans. Je kunt deze instellingen steeds opnieuw opzoeken of je legt ze vast in de ‘custom settings’. Zo kun je iedere keer snel aan de slag met jouw persoonlijke voorkeuren.

Customize buttons

Veel knoppen hebben een vaste functie, maar die zijn niet altijd handig of heb je niet altijd nodig. Veel knoppen kun je echter een andere taak geven. Bij sommige camera's zijn zelfs 'loze' knoppen aanwezig die je zelf nog een functie kunt geven. Raadpleeg de handleiding van je camera om de knoppen naar smaak aan te passen. Je hebt er veel profijt van.

Scherptediepte-controle

Om maar zoveel mogelijk licht binnen te laten, staat bij een spiegelreflexcamera het diafragma vol open wanneer je door de zoeker kijkt. Daarmee valt het effect van de instellingen niet goed in te schatten. Met de scherptediepte-controleknop, vaak onhandig op de voorzijde van de camera gesitueerd, krijg je een indruk van het effect van de instellingen.

8 Ultiem ingrediënt: water

Zonder water geen leven. Voor de fotograaf is water altijd een aantrekkelijke keuze en niet alleen vanwege het leven dat het aantrekt. Water is nooit hetzelfde en alleen daarom al de moeite waard. Even geen inspiratie, trek dan richting een beek, ven of de zee en je komt altijd met nieuwe ideeën thuis.

Kleur

De kleur van het water is afhankelijk van de omgeving en het weer. Het water kleurt daardoor geen moment hetzelfde. Krijg je het ene moment mierzoet roze water voorgeschoteld, een paar minuten later is het grijs. Hiermee is het water een grote, soms verrassende sfeermaker in je foto's.

Beweging

Wind en hoogteverschillen brengen water in beweging. Dit zorgt voor vervreemding omdat het licht op een verrassende wijze gebroken wordt. Staat het water stil, dan fungeert het water als perfecte spiegel. Gebruik dit gegeven in een ruimtelijke setting of zoom in voor abstractie.

Reflecties

Je onderwerp niet één, maar twee keer in een foto zorgt voor symmetrie en daarmee rust. Afhankelijk van de dynamiek kunnen reflecties vreemde vormen aannemen en vanuit zichzelf interessant zijn als onderwerp. Gebruik een telelens om in te zoomen op spannende reflecties.

9 Gebruik een geheugensteuntje

Met het diafragma bepaal je de scherptediepte. Het diafragma wordt uitgedrukt in een getal, waarbij een lage waarde (klein getal) weinig scherptediepte oplevert en een hoge waarde (groot getal) een grote scherptediepte. Hoe onthou je die reeks aan getallen of het exacte effect? Gelukkig bestaat er een aantal handige ezelsbruggetjes.

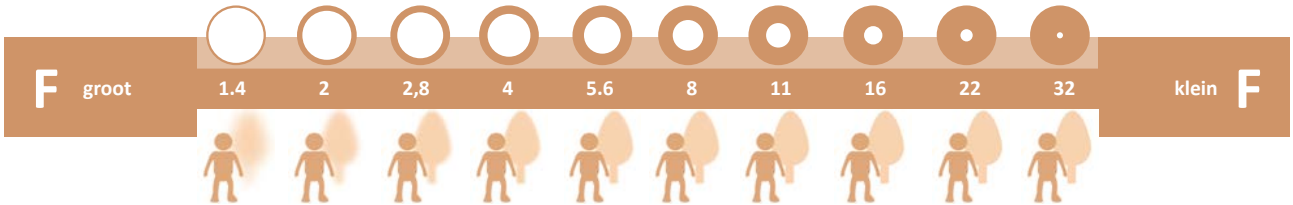
f/1 - f/1.4 - **f/2** - f/2.8 - **f/4** - f/5.6 - **f/8** - f/11 - **f/16** - f/22 - **f/32**

f/1 - **f/1.4** - f/2 - **f/2.8** - f/4 - **f/5.6** - f/8 - **f/11** - f/16 - **f/22** - f/32

Je hoeft slechts de eerste getallen van de reeks te onthouden. De rest bereken je vervolgens snel en gemakkelijk door de waarde daarna steeds te verdubbelen.

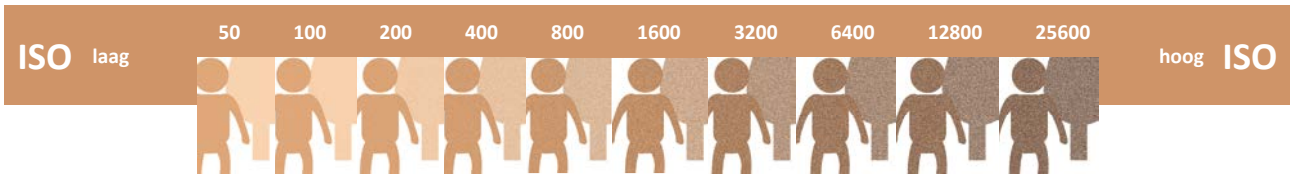

Sluitertijd.

Diafragma.

"Lager is vager"

Lichtgevoeligheid i.r.t. ruis.

10 PIXFACTORY HELPT JE GRAAG VERDER

Met dit ebook hebben we onze ervaringen met je gedeeld. Daarbij houdt het vergaren van kennis en inspiratie niet op. Volg eens een workshop, neem een kijkje op onze informatieve website www.natuurfotografie.nl of verwen je zelf met Natuurfotografie Magazine.

SOCIAL MEDIA

Uiteraard kun je ons via Facebook en Instagram volgen. Zo hoef je niets te missen. Deel vooral ook je ervaringen en resultaten via #nfnl. Wie weet wordt je onze foto van de week!

Natuurfotografie Magazine

Zesmaal per jaar verschijnt Natuurfotografie Magazine, boordevol praktische tutorials, de mooiste natuurfoto's en maak je kennis met de mensen achter de camera. Als abonnee ontvang je vele interessante voordelen, zoals flinke kortingen bij allerlei partners. Tevens ontvang je gratis een digitaal exemplaar, handig als je onderweg bent. Ieder nummer telt maar liefst 100 pagina's. Een abonnement kost slechts € 46,50,- Je zit nergens aan vast en kunt maandelijks opzeggen.

Kijk voor alle informatie op www.natuurfotografie.nl/magazine.

Workshops

Via natuurfotoworkshop.nl kun je door geheel Nederland praktische workshops volgen, van beginnend tot gevorderd fotograaf, van grootse landschappen tot kleine details. Met ervaren cursusleiders ben je verzekerd van een flinke dosis inspiratie.

PRAKTIJKBOEK FOTOGRAFIE *reeks*

De reeks Praktijkboeken fotografie is de toonaangevende reeks over fotografie. Elk van de intussen 10 delen is hét standaardwerk over deze onderwerpen in het Nederlandse taalgebied.

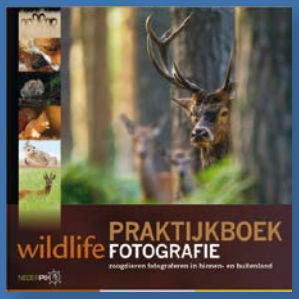
Elke titel is verkrijgbaar via webshop.natuurfotografie.nl. Binnen Nederland geen verzendkosten en de volgende dag in huis.

PiX FACTORY **brengt natuurfotografie dichterbij**